
Maj 2023

Tillæg til Ankestyrelsens notat om adoptionsformidlingen fra Bangladesh til Danmark 1975-82

Ankestyrelsen

Tillæg til Ankestyrelsens notat om adoptionsformidlingen fra Bangladesh til Danmark 1975-82

Ankestyrelsen offentliggjorde i april 2022 en undersøgelse af adoptionsformidlingen fra Bangladesh til Danmark i perioden 1975-82¹.

Justitsministeriets og Adoptionsnævnets sager fra denne periode opbevares af Rigsarkivet. Hvis Ankestyrelsen har brug for at se disse sager, udlånes de af Rigsarkivet og returneres efter endt brug.

Efter offentliggørelsen af undersøgelsen har Ankestyrelsen indkaldt en række sager fra Rigsarkivet til andet formål. I denne forbindelse blev styrelsen opmærksom på, at et antal af Justitsministeriets og Adoptionsnævnets sager vedrørende adoptionsformidlingen fra Bangladesh fejlagtigt ikke var indgået i den oprindelige gennemgang af arkivmaterialet.

Ankestyrelsen har nu gennemgået de pågældende sager.

Ankestyrelsen skrev i afsnit 4.2 i undersøgelsen, at der ikke er noget, der tyder på, at hverken Adoptionsnævnet eller Justitsministeriet var blevet informeret om Preger-sagen².

Efter gennemgangen af de myndighedssager, der ikke indgik i den oprindelige gennemgang af arkivmaterialet, er der anledning til at korrigere dette. Ankestyrelsens gennemgang viser nemlig, at både Justitsministeriet og Adoptionsnævnet var blevet informeret om Preger-sagen og visse udfordringer i relation til formidlingen fra Bangladesh.

Dette notat er et tillæg og skal læses i sammenhæng med det oprindelige notat om adoptionsformidlingen fra Bangladesh.

De nye oplysninger, der er beskrevet i dette tillæg, har ikke givet Ankestyrelsen anledning til i øvrigt at ændre på konklusionerne i det oprindelige notat.

¹ Find notatet her: [Bangladesh – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#).

² Preger-sagen refererer til en række anklager, som en engelsk læge – Dr. Preger – i 1977 rettede mod en hollandsk organisations direktør i Bangladesh, lederen af Directorate of Social Welfare i Bangladesh samt lederen af Terre des Hommes Danmark. Dr. Preger anklagede disse personer for ulovlig og uetisk adoptionsformidling.

1.1 DIALOG MELLEM TERRE DES HOMMES DANMARK OG DE DANSKE MYNDIGHEDER VEDRØRENDE PROBLEMER MED ADOPTIONER TIL DANMARK

I april 1980 skrev Terre des Hommes Danmark til Justitsministeriet for at orientere om, at man oplevede alvorlige problemer med adoptionsprogrammet i Bangladesh på grund af protester og kritik i Bangladesh over for bortadoption af børn til ikke-muslimske familier i udlandet. Det fremgår af et brev fra 30. april 1980, at en række bangladeshiske børn, der var blevet godkendt til danske familier, var kommet i klemme efter Bangladesh indførte et stop for adoptioner i maj 1978. Selvom alle formaliteter i børnenes sager i både Bangladesh og Danmark var på plads, nægtede vicepremierministeren i Bangladesh at give sin tilladelse til, at der kunne udstedes pas til de pågældende børn, så de frit kunne forlade landet. Det fremgår af brevet fra 30. april 1980, at Terre des Hommes anmodede Justitsministeriet om hjælp til at løse problemet.

Det fremgår dernæst af et telegram fra Udenrigsministeriet til Justitsministeriet af 6. maj 1980, at ambassaden i Dacca, Bangladesh, den 5. maj 1980 afholdt et møde med Bangladesh' nye socialminister og vedkommendes departementschef om sagen. Resultatet af mødet var ifølge telegrammet, at ministeren gav tilsagn om, at han ville godkende alle de 19 børn, for hvilke Terre des Hommes Danmark havde bedt om tilladelse til bortadoption.

Der er ikke noget i sagens akter, der belyser, om danske myndigheder foretog sig noget på baggrund af oplysningerne.

1.2 UDENRIGSMINISTERIET, JUSTITSMINISTERIET OG ADOPTIONSNÆVNET INFORMERES OM PREGER-SAGEN

Den 6. august 1980 modtog Justitsministeriet en underretning fra Udenrigsministeriet om, at den danske ambassade i New Delhi havde modtaget avisartikler fra bladet Frontier samt et brev fra Dr. Jack Preger. Avisartiklerne og brevet var vedlagt underretningen. Det fremgår af en af artiklerne, at Terre des Hommes Danmarks repræsentant i Bangladesh, Allan Cheyne, sættes i forbindelse med illegale adoptioner fra Bangladesh til Danmark. Brevet fra Preger er et følgebrev til artiklerne, hvori han beder den danske regering om at undersøge sagen. Samtidig henviser han til to uafhængige vidner i Bangladesh, der ifølge Preger vil kunne bekræfte oplysningerne. I samme brev beder Preger den danske regering om at lægge pres på Terre

des Hommes Danmark for at få organisationen til at tage ansvar for Cheyne's aktiviteter.

Det fremgår af en notits af 15. august 1980, at Justitsministeriet reagerede ved at bede Terre des Hommes Danmark om en udtalelse om sagen. Som svar på høringen afviste Terre des Hommes Danmark i et brev dateret den 19. august 1980 beskyldningerne om, at Cheyne skulle have været involveret i ulovlige adoptioner. I januar 1981 oplyste Terre des Hommes Danmark Justitsministeriet om, at der ikke havde været yderligere problemer i sagen. Det fremgår af en intern notits i Justitsministeriets sager, dateret den 12. januar 1981.

Det fremgår af en anden intern notits i Justitsministeriets sager fra den 29. januar 1981, at ministeriet vurderede, at der ikke syntes at være hold i Cheynes påstande med henvisning til svaret fra Terre des Hommes Danmark. Det fremgår af en intern notits dateret 31. januar 1981, at Justitsministeriet var i dialog med Udenrigsministeriet om sagen. Udenrigsministeriet oplyste - ifølge den interne notits - i den forbindelse, at man havde været i dialog med ambassaden med jævne mellemrum, og at ambassaden ikke havde indberettet yderligere. Det fremgår ikke hvilken ambassade, der refereres til, men Ankestyrelsen antager, at der henvises til den danske ambassade i New Delhi.

Det fremgår af den samme interne notits, at Justitsministeriet i samme anledning oplyste til Udenrigsministeriet, at man ikke fandt anledning til at gøre yderligere. Det fremgår også af notitsen, at Justitsministeriet også var i dialog med Adoptionsnævnet, som oplyste, at de heller ikke havde hørt yderligere. Det fremgår ikke af de akter, Ankestyrelsen har gennemgået, om Adoptionsnævnet modtog brevet og artiklerne fra Preger. Ifølge den interne notits oplyste Justitsministeriet den 2. februar 1981 Terre des Hommes Danmark telefonisk om, at man ikke ville foretage sig yderligere, hvorefter sagen blev henlagt.

1.3 KORRESPONDANCE OM FORESPØRGSEL FRA DEN DANSKE AMBASSADE I SCHWEIZ

Den 4. marts 1981 videresendte Udenrigsministeriet en forespørgsel fra ambassaden i Bern til Justitsministeriet med anmodning om bistand til besvarelse. Ambassaden i Bern havde modtaget et brev fra Terre des Hommes³ i Lausanne, Schweiz,

³ Det fremgår af brevet som er på fransk, at Terre des Hommes (med hjemsted i Lausanne) siden 1970 har afbrudt al kontakt med Terre des Hommes Danmark og med den internationale sammenslutning Terre des Hommes, som Terre des Hommes Danmark er medlem af.

hvoraf det fremgår, at Terre des Hommes Danmark har været involveret i illegal adoption af børn fra Bangladesh.

Bilagene til brevet fremgår ikke af akterne, men indholdet er beskrevet i en intern notits i Justitsministeriets sager, dateret den 6. maj 1981. Det fremgår af notitsen, at Preger påstår, at Cheyne sammen med lederen af Terre des Hommes Holland var dybt involveret i kidnapning af børn. Preger hævder ifølge notitsen at have kendskab til 25 familier fra flygtningelejren Dattapara Camp, Tongi, der har afleveret i alt 33 børn til personalet hos Terre des Hommes Holland med det formål, at børnene skulle gå på kostskole og senere blive genforenet med deres biologiske familier.

Ifølge notitsen har Preger opsporet seks af børnene, som er blevet bortadopteret i Holland, men Preger mangler ethvert spor af de resterende 27 børn. Preger mener, at nogle af disse 27 børn muligvis er blevet bortadopteret i Danmark. I notitsen henvises der til en vedlagt liste med navnene på forældrene, deres adresser i lejren samt anslået alder på børnene. Det fremgår videre af notitsen, at Justitsministeriet vurderede, at de børn, der var blevet adopteret til Danmark, har været i besiddelse af de nødvendige dokumenter fra de kompetente myndigheder i Bangladesh, og at Justitsministeriet næppe har mulighed for at undersøge, om nogle af børnene på listen er sendt til Danmark, da de formentlig ikke kan identificeres. Det fremgår også af notitsen, at Justitsministeriet vurderede, at det ikke kunne anses for godtgjort, at børnene reelt var blevet kidnappet.

Justitsministeriet hørte herefter Terre des Hommes Danmark om sagen.

Det fremgår af et brev af den 15. juni 1981 fra Terre des Hommes Danmark til Justitsministeriet, at Terre des Hommes Danmark afviste anklagerne mod Cheyne. Derefter vurderede Justitsministeriet, at der ikke var anledning til at antage, at Terre des Hommes Danmark havde været involveret i illegale aktiviteter, hvilket fremgår af en intern notits af 30. juni 1981.

Det fremgår af en notits fra den 2. juli 1981, at Justitsministeriet orienterede Udenrigsministeriet om, at Justitsministeriet ikke havde fundet grund til at antage, at Terre des Hommes Danmark havde været involveret i illegale adoptioner fra Bangladesh.

1.4 JUSTITSMINISTERIET OG ADOPTIONSNÆVNET MODTAGER OPLYSNINGER I 1982

Ankestyrelsen har i Adoptionsnævnets sager identificeret et brev, hvoraf det fremgår, at Adoptionsnævnet i februar 1982 fra en dansk læge modtog en avisartikel fra magasinet People, hvori Dr. Pregers anklager mod Alan Cheyne også fremgår.

Det ses ikke af sagen, om Adoptionsnævnet reagerede på oplysningerne.

Den 22. juni 1982 videresendte Udenrigsministeriet en indberetning fra ambassaden i Dacca til Justitsministeriet. I indberetningen bedes Justitsministeriet bekræfte, at de danske myndigheder har udstedt visum til en række børn, der er blevet adopteret til Danmark fra Bangladesh. Børnenes navne fremgår af en liste, der er vedlagt indberetningen. Begge dele figurerer i de sagsakter, Ankestyrelsen har gennemgået. Vedlagt indberetningen er der et brev fra Alan Cheyne af 4. juni 1982. I brevet skriver Cheyne, at der i Bangladesh florerer anklager om, at adopterede børn fra Bangladesh bliver udsat for krænkelser i udlandet, og at regeringen i Bangladesh derfor vil lave en grundig undersøgelse af alle sager. Cheyne beder derfor de danske myndigheder om en rapport om status på hvert enkelt barn.

Det fremgår af akterne i sagen, at indberetningen fra Udenrigsministeriet i juli 1982 blev overdraget fra Justitsministeriets Familieretskontor til et andet kontor i ministeriet.